

ORDEN
RETTFERD
FRED

November 1978
Nr. 9 - 27. årgang
Løssalg kr. 3,—

Nå gjelder det YTRINGSFRIHETEN

«Aftenposten har vært i kontakt med flere fremtredende jurister — både i og utenfor forvaltningen — som tar avstand fra avskjedigelsen ut ifra det syn at det norske demokrati skal beskytte meningsytringer, uansett ytringenes politiske innhold.» (21/10 mrg.)

Vi skulle tro at dette syn på avskjedigelsen av lektor Olav Hoaas deles, ikke bare av alle hederlige jurister, men av ethvert anstendig menneske i dette land som ikke er forblindet av hat til anderledes tenkende. For ett må være klart: Fylkesskolestyret i Nordland har ingen annen grunn til å avskjedige ham enn at man ikke liker hans meninger. Som vi før har gitt uttrykk for, kan

vi selv ofte styre vår begeistring for de til tider usedvanlig fir-kantede oppfatninger Hoaas gjør seg til talsmann for. Hva man mener eller ikke mener om ham, har imidlertid ingen ting med saken å gjøre. Han har den samme selvfølgeligelige rett til å ha sine meninger i fred som enhver annen nordmann og enhver annen lærer i den norske skole. Skulle man avsette enhver lærer med aparte meninger, fikk man noe å gjøre. Med sitt klarsignal til avsettelse av Hoaas har statsråd Kjølvs Egeland betrådt en vei som er det rene forræderi mot såvel ytringsfriheten som det demokrati han sier seg å stå for.

Det er vårt håp at domstolene vil sette såvel statsråden som

fylkesskolestyret grundig på plass.

Så vil noen si som så: Skal nå også disse diktaturbegeistrede NS-folk gi seg til å være bekymret over ytringsfriheten?

Dette er igjen en av disse utallige «vedtatte sannheter» som vi må føre en uavlatelig kamp imot. Fredens Nasjonal Samling var ikke noe diktaturparti. Tvert om gikk vi inn for et sant og ekte faglig folkestyre, der ytringsfriheten gikk inn som en selvfølgelig del. Hva krigens tid angår, kan man bare spørre: I hvilket krigførende land var det ytringsfrihet den gang? Kunne man f.eks. fritt gjøre propaganda for tysk seir og for tyske ide-

(Forts. side 6)

Det er Faremo som vil diskriminere oss

«Folk og Land» har fått en storm av henvendelser i forbindelse med forslaget om en KOLLEKTIV DISKRIMINERINGSLOV MOT «LANDSSVIKERE». I det bladet går i trykken får vi fra kilder innen Stortinget opplyst at sakens dokumenter (nr. 13, 1975/76) nu ligger på statsministerens kontor.

Forslaget er inndelt i fem avsnitt og vil innebære en endring av Grunnlovens paragraf 61.

Det er Arbeiderpartiets Faremo som har fremmet den groteske sak, med partikamerat Odd Lien som saksordfører.

I følge stortingsfolk vår avis har vært i kontakt med, sikter forslaget på valgbarheten til Stortinget, men Odd Lien er usikker på om forslaget gjelder «fortidsnazistene» eller «nynazistene».

Så vidt «Folk og Land» forstår må det likevel være de gamle «landssvikere» forslaget skal ramme.

Dokumentene har ennå ikke vært til uttalelse i Justisdepartementets lovavdeling, og justis-komiteens sekretær kjenner på det nåværende tidspunkt heller ikke noe til forslaget innhold.

Det er Konstitusjons- og Utenrikskomiteen som har med grunnlovsforslag å gjøre, og det er denne komiteen som skal «finpusse» forslaget før det kommer opp i Stortinget.

Institutt for norsk okkupasjonshistorie forbereder seg på et initiativ i forbindelse med forslaget til denne diskrimineringslov, og vår avis vil i tiden fremover holde leserne underrettet om sakens gang.

Quisling reddet Norske Selskabs verdier

Hvis man vil studere ondskensnet sensasjonsjournalistikk på sitt aller ekleste, så skal man bare lese artikkelserien «Sjakalenes marked» i Vi Menn. De hendelser i utlandet som journalisten, Olav Ottersen, beskriver, har vi få betingelser for å uttale oss om, men når det gjelder ting som hendte i Norge i okkupasjonsårene, har vi ingen vanskeligheter med å forstå hva journalistens metode har vært. Hans kilder er temmelig sikkert «retts»-dokumenter fra «opp-gjørets» tid. Vi kjenner alle til hvor stor verdi disse dokumenter har som objektiv kilde. Såvel aktor som dommere tolket gjennomgående alle ting i verste mening, og til disse forvrengninger har journalisten lagt sine egne høyst NS-fiendtlige «vurderinger».

Dessverre har vi hverken de nødvendige økonomiske eller

personalmessige ressurser til å gå journalisten etter i sømmene på alle punkter, men vi kan ihvertfall gi opplysninger om noe av det som fortelles og viser hvor stor — eller liten — sannhetsgehalt er. Historiene om Quislings «tyverier» kokes nemlig opp igjen i artikkelserien, bl. a. historien om hvordan han «stjal» Norske Selskabs verdifulle eiendeler. Hva er så sannheten?

Det fortelles i reportasjen at tyskerne i juni 1941 beslagla Selskabets eiendeler og plomberte lokalene, men først i august skjedde noe mer? Hva passerte i mellomtiden? Jo, Quisling som selv var medlem av Norske Selskab, fikk greie på at tyskerne aktet å sende disse både historisk og materielt verdifulle tingene til Tyskland. Han protesterte og understreket at det her ikke bare dreide seg om en til-

feldig klubbs eiendeler, men at man med adskillig rett kunne si at dette var saker av nasjonal betydning for oss. Derfor forlangte han alt hva selskapet eide utlevert til ham som norsk ministerpresident. Dette gikk tyskerne omsider med på, og alt ble fraktet ut til den offisielle ministerpresidentbolig Gimle på Bygdøy. Hvordan Quisling tok vare på det hele, vil fremgå av følgende beretning som vi har mottatt:

«Da Quisling og ministrene dro inn til Møllergaten 19, fikk alle i Skijegerbataljonen og politiavdelingen beskjed om etter beste evne og mulighet å ta seg enkeltvis ut fra Gimle. Imidlertid var det et antall kvinner, deriblant fru Quisling og kansellisjefens frue, som ingen steder hadde å dra hen, og fem mann av oss ble igjen for om mulig å gi dem en viss beskyttelse. Det

førte til at vi i fem dager ble internert der ute etter at vi hadde inngått en avtale med den første hjemmefrontavdeling som kom om at vi ikke skulle vise oss ute, mens avdelingens folk ikke skulle komme inn i huset uten vår tillatelse.

Det var vel den andre eller tredje dagen at det plutselig sto en oss ukjent sivilperson i døren og ville inn.

— Jeg kommer for å hente tyvegods, sa han.

Vi visste ikke om noe tyvegods og fikk omsider forklart for oss at det var Norske Selskabs eiendeler det dreide seg om. Dette hadde såvel kansellisjefens frue som en av oss god greie på. Fra Quislings arkiv hentet man frem en komplett liste over disse eiendeler med nøyaktig angivelse av hvor de befant seg. Det meste lå omhyggelig nedpakket i kasser i

bombekjelleren, men noen malerier hang i hallen og trappeoppgangen. En rustning sto også fremme.

Etterhvert fikk vi fem samlet alt som sto på inventarlisten, og den opprinnelig nokså oppbragte representant for Norske Selskab ble blidere og blidere og hadde til tider tårer i øynene, ikke minst fordi alt var i utmerket stand. Da vi omsider var ferdig, tok han oss alle i hånden og sa:

«Hvis noen av dere treffer Quisling igjen, vil jeg at dere skal takke ham fordi han har reddet alt dette for Norske Selskab og for Norge».

Uansett hva det senere under opinionens trykk ble sagt om saken under prosessen mot Quisling, så er dette sannheten.

Fremmedarbeidere til angrep på norsk politi

Pakistanske fremmedarbeidere har funnet tiden inne til åpne angrep på norske samfunnsforhold.

Særlig er det politiet som får gjennomgå, og i engelske og norske avisartikler stiller de spørsmålet om Norge er en politistat.

Etter hva «Folk og Land» får

opplyst, har det i den senere tid forekommet direkte sammenstøt mellom pakistanere og tjenestefolk innen fremmedpolitiet, og det er utelukkende nordmennenes fornuftige opptreden som hittil har hindret blodige slagsmål.

Pakistanernes pressekontakt, (Forts. side 6)

«Heldigvis svarte vi nei»

Herr redaktør!

Norsk massemedia har gått til samlet aksjon mot Torkel Hansen og hans bok «Prossessen mot Hamsun».

Kritikken går over alle grenser og vi får mer og mer følelsen av at det er de blodige sporene etter landsvikoppjøret som igjen forsøkes dekket.

En rekke personer har blandet seg i koret og det ser ut til

at alle vet bedre enn de andre. For oss begynner hele kritikken å få et latterlig og komisk skjær over seg.

En av de værste kritikerne er selv beskyldt for u-etterretteligheter i en bok han selv har utgitt i høst, men det bryr han seg mindre om.

Arstallet — sier Andre Bjerké — er det eneste riktige i den boken.

Vi har imidlertid all respekt for Milorg-lederen som står frem i Aftenposten under fullt navn og forteller om vaktholdet om Quisling.

Vi også — sier han — ble spurt om vi ville delta i henrettelsen av Quisling. Heldigvis svarte vi nei! var hans svar til Aftenposten, hvor det står svart på hvitt.

R.B.

HAN RAGER HØYT I NORSK MUSIKKLIV

Sommeren 1978! Et lite lands sangkor har tatt oppstilling på øverste dekket, og mens turistfergen glir inn den natur-skjønne Nerøyfjorden strømmet tonene fra «Gamle Norig» mot oss medpassasjerer som sitter solhungrige i fluktstolene, eller dovne henger over skipsrekken.

Fjellene og de fattigslige småbrukstuffer på hver side av fjorden danner et ekte bakgrunnsbilde til David Monrad Johansens vakre nasjonalhymne, og stadig flere av turistene synger nå med i Ivar Aasens heilnorske tekst: «Gamle Norig, nørdest i grendom, er vårt eige åttarland».

Andre lytter stille, grepet av noe som har med frihet å gjøre.

Nyttårskveld 1946! En isende vind feier over plassen foran «Lenken», der hundreder av fanger står samlet. De synes ikke å merke kulden, og i skinnet fra lyskasterne ser vaktårnmannskapet fangene gripe hverandres hender som løftes mot himmelen. Tolv dype slag, og ut over leirområdet runger «Gamle Norig». Fangekoret synger først alene, men snart faller de andre fangene inn i sangen som stadig kraftigere toner gjennom pigg-trådsperringen og ut i friheten. Som en hilsen går den til pårørende som kjemper sin kamp alene der ute. Og den går videre, til gode kamerater i fangeleirer landet over.

Så er det ikke mer. Rolige, tause går fangene tilbake til brakkene. Likevel, denne nyttårskveld står for mange som en av livets vakreste opplevelser.

En opplevelse som har noe med frihet å gjøre.

«Gamle Norig» ble vår kampsang i fangeårene, og hvor det fantes et fangekor sto folkevisen fast på programmet.

Hvor vi missunte Ilebu-kameratene som hadde komponisten lys levende blant seg. Denne høvding, hvis navn ble som en fanfare for oss.

Han var sterk, David Monrad Johansen. Sterk og trofast. Gjennom sulten og de kummerlige forhold i fangeleiren bevarte han sitt fine kunstnersinn, og han glemte ikke sitt kall.

Sikkert var det situasjonen, vår alles situasjon, som gjorde at han i det spartanske leirbiblioteket maktet å skrive ned notene til «Fem bibelske sange», som senere er betegnet som et mesterverk. Til en kjent norsk journalist uttalte han for mange år siden: «Det var noen som ba meg skrive sanger, og til det sa jeg: Nei, det kan jeg ikke, jeg kan ikke finne tekster. Men så ble Bibelen nevnt. Ja, det var det eneste jeg kunne tenke meg den gang. Og da jeg kom til ro, begynte jeg å lete i bibelen for å finne ting som kunne fenge og som jeg kunne forme i musikk. Det var uhyre vanskelig, for her gjaldt det prosa, jeg hadde ikke

noe rytmisk, metrisk å holde meg til, det var rett og slett muntlig tale. Men jeg møtte det samme syn som jeg har møtt allerede i «Draumkvedet», i «Voluspå» og i «Ignis Ardens». Det var i Markus-evangeliet! Jesus snakker om den ytterste dag: Men i de dage, etter den trengsel, skal solen bli formørket og månen ikke gi sitt skinn og stjernene skal falle ned fra himmelen og himmelens krefter skal rokkes. Og da skal de se Menneskesønnen komme i skyene med megen kraft og herlighet.»

Det var med andakt og ikke uten en viss engstelse jeg gikk

Noen minneord

til

David Monrad

Johansens

90-års-dag

til denne oppgaven, men jeg har en følelse av at ånden har vært meg nådig, og jeg er selv sterkt grepet av «Fem bibelske sange». Jeg har sjelden følt ordets *liv-givende* makt slik som i den tiden jeg skrev sangene.

David Monrad Johansen ble dømt til over fem års tvangsarbeide, og dertil mistet han hele sin formue. Men han besto prøven. Optimistisk, livsglad og med sin gode samvittighet løftet han blikket oppover og fremover. Det gjorde nok ondt da Norsk Rikskringkasting boikottet ham etter løslatelsen, da gamle venner og kunstnerkolleger snudde

ham ryggen og at kor og orkestre gjemte bort hans verker. Han skulle være glemt både som menneske og kunstner.

Slik gikk det likevel ikke.

Som Knut Hamsun var David Monrad Johansen for stor til at småfolket i den norske «kultur-elite» ganske enkelt kunne sette ham «ut av spillet», og da utlandet med verdens fremste orkestre stadig fremførte hans verker, og internasjonal presse berømmet hans navn, måtte «eliten» her hjemme gi seg. Og lenge varte det ikke før David Monrad Johansen igjen var landets mest nyttede komponist, tiljublet av alle våre musikkelskere.

For fem år siden feiret Filharmoniske orkester David Monrad Johansens 85 års-dag med en konsert i Aulaen, med et allsidig program av komponistens egne verker og hvor han selv var tilstede og opplevet publikum og de utøvende musikers ovasjoner. Ved den anledning skrev «Aftenposten»s musikkansmelder, Dag Winding Sørensen, bl. a.: «Gjennom to menneskealdre, hvor komponister har skiftet stil og personlighet som kameloner, har Monrad Johansen gjennom alle sine utviklingsfaser vært seg selv, fra ungdommens spontane folklore, frodigst uttrykt i Voluspå, til det siste store, mer akademiske verk, strykekvartetten fra 1969. I en tid da mange komponister skriver for spesialister, høyt over hodet på menigmann, er det grunn til å nevne et verdifullt trekk ved Monrad Johansens musikk: Ved siden av å fylle sin plass i konsertsalen er den tilgjengelig for de tusener hjem amatører. Hans sanger, klaverstykker, kammermusikk, ikke å forglemme prektige korsanger, hører til musikkdyrkeres daglige brød.»

På samme tid utkom det i Sovjet-Russland et større musikkleksika. En omtale her var noe av det som gledet komponisten mest. Det het bl. a.:

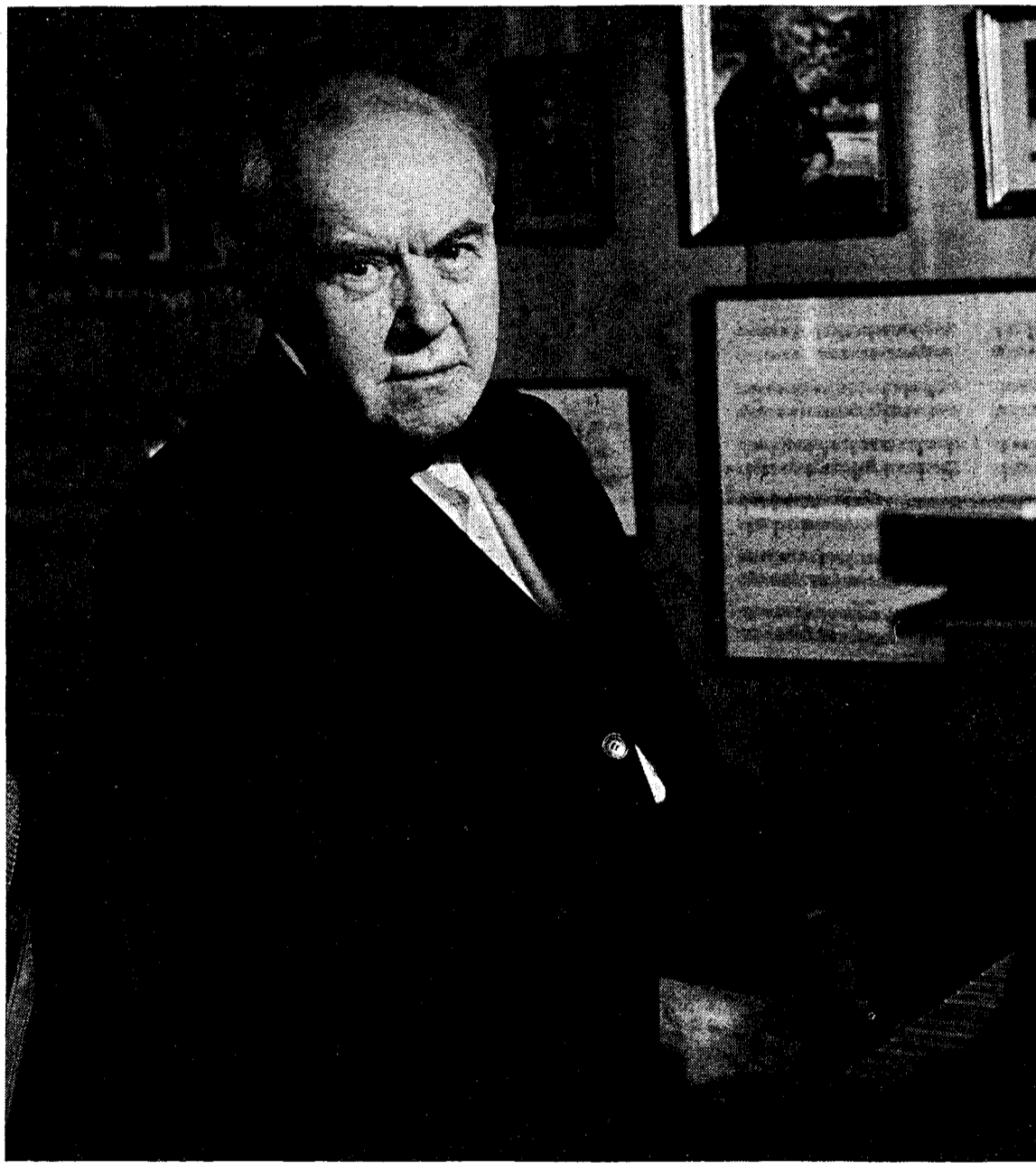
«Johansen er ikke bare en av de førende komponister fra første halvdel av vårt århundre, men også en fremragende skikkelse innen sitt lands musikkliv, og dessuten forfatter av den rikest fasseterte og den mest interessante Grieg-biografi.»

Hans aller største glede var likevel den TABULA GRATULATORIA han mottok på sin åtti års dag fra 500 av sine venner rundt i landet. Om hverandre sto navnene der, superkjendise-ene i norsk kulturliv sammen med mere eller mindre kjente fangnavn fra Ilebu.

I denne måned, den 8. november, ville han ha fylt 90 år. Mange av «Folk og Land»s lesere stanset opp denne dag, og i glede minnes de Norges store tonekunstner, og *kampfellen* — David Monrad Johansen.

O. R.

Kjell

«Jeg vil la mitt hjerte beveges»

Herr redaktør!

Gyldendal gir ut en bok om prosessen mot Hamsun — i hele Norden. Der i garden har man nok luktet store penger igjen. Nok en gang vil de slå gyldne dalere på Hamsuns navn. På dansken som har skrevet boka vil det nok også falle noen skjerv. Og de skal være ham vel undt, for jeg velger å tro at

han er en anstendig mann som har andre og edlere motiver.

«Om hundre år er allting glemt, selv den ærede rett vil være glemt», sa Hamsun. Det var en ydmyk spådom, og den vil nok ikke slå til. Hamsun vil ikke bli glemt. Og, i likhet med Herostrates og Gabriel Langfeldt, vil nok også den ærede rett bli ofret noen linjer i framtidens historiebøker. Det er all-

tid forskjellige måter å skaffe seg berømmelse på.

Hver gang det kommer ut en ny bok bør man like gjerne lese en gammel. Jeg vil la mitt hjerte beveges ved på ny å lese Marie Hamsuns to bøker, «Regnbuen» og «Under guldragnen». Leser man dertil «På gjengrodde stier», så har man ingen ytterligere opplysning behov.

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Ansv. redaktør:

A. I. BRU

assistert av en redaksjonskomité.

Det som står, og det som glemmes

Thorkild Hansens «Proessen mot Hamsun» ble av alle betydeligere anmeldere meget vel mottatt og omtalt som den betydelige litterære prestasjon boken er. Men hvor lenge var Adam i Paradis? Det varte ikke en uke en gang, så var alle de små sjeler på pletten, alle de som følte seg trådt på tærne fordi Thorkild Hansen ikke syntes «retts»-oppgjøret var det aller prektigste han hadde vært borte i. Noen faktiske feil har vært påpekt — noe annet ville da også være rent utrolig når man tar oppgavens omfang og vanskelighetsgrad i betraktning. De fleste innvendinger er imidlertid av en annen art: Det dreier seg om uenighet i fortolkning og nyanser, om «tone» og «tendens». Slikt kan Thorkild Hansen ta med knusende ro, og det gjør han da tydelig også.

Både «tonen» og «tendensen» er begrunnede meningsytringer fra en mann som har studert tingene grundigere enn de fleste, og som derfor forarges dypt over en såkalt «rettsstats» massive overgrep i de første etterkrigsår. Og denne forargelse skulle ikke Hansen ha lov til å gi uttrykk for fordi det forarger de «store»?

Det velsignede er at når de illsinte jøssingkverulanter totalt er glemt — og det varer neppe lenge — da står Thorkild Hansens bok fremdeles der som en skampel over en mørk periode i Norges historie.

Hekseprosessene

«Proessen mot Hamsun» sjokkerte visst mange!
Igjen ble de avkledd — Så nakne de er —
Nå feker de vildt — Går til angrep på boken.
Korsfest Torkel Hansen — Snart henger han der!

Berlin har sin mur — vi har landssvikoppgjøret.
Da skjønner vel alle det handler om skam!
Vi ser det så klart at de likner hverandre,
når sannhet skal sies, og den bør jo fram!

R. B.

NYESTE DEFINISJON:

En jøssing er en som ikke ler

Ingrid Bjerkås, Norges første kvinnelige prest, skriver i Dagbladet:

«Knut Hamsun skrev en gang om en liten opplevelse han hadde hatt på et gatehjørne i Paris. — En torvkone som satt ved et bord og solgte egg var blitt påkjørt og bord og egg og hun var selv veltet omkull. Hamsun på fortøuet rett imot hadde oppfattet situasjonen så overdådig komisk at latteren hadde brakket ut av ham og ikke var til å stoppe. —

Jeg ble selv en gang så og si påkjørt av en kjelke med to små-

piker på. Den ene småpiken brølte av latter over det oppflaksende vettskremte kvinnemennesket foran seg, den andre småpiken satte begge bena i bakken og bråstoppet kjelken, hun sendte meg et medlidende øyeblikk fra to blå unnskyldende øyne, tok venninnen i skulderen og dro henne med seg, og jeg hørte hun skjente på henne for latteren hennes.

Slik ser jeg i dag på forskjellen på en nazisympatisør og en jøssing.»

Etter å ha lest dette, finner vi bare én trøst for fru Bjerkås: Salige er de fattige i ånden.

FRA HJELPEORGANISASJONEN FOR KRIGSSKADEDE FRONTKJEMPERE

OG FALNES ETTERLATTE :

EN TAKK OG EN FORNYET OPPFORDRING

Siden siste gang en postgiroblankett til Hjelpeorganisasjonen for krigsskadede frontkjemper og falnes etterlatte medfulgte avisen i juni, har vi mottatt tallrike bidrag fra dette blads lesere. For disse bidrag vil vi med dette få si en av hjertet dypt følt takk.

Bidragene har variert fra kr. 20 til kr. 2 000 fra hver enkelt giver. Av navnene og adressene ser vi at de kommer fra ulike kanter av landet og fra de forskjellige folk. To kategorier givere vil vi denne gang få nevnt særskilt. Det gjelder de mange trofaste givere som kommer igjen stadig — måned etter må-

ned —. Vi har også merket oss at det blant givene er folk fra motstandsbevegelsen under krigen. Det har saktens skjedd tidligere. Men nå i det siste har det vært flere. Alt dette fyller oss med glede og varme. Det er godt å merke solidariteten på det rent menneskelige plan med våre krigsofre. Et tap av ektefelle kan aldri erstattes. Tap av helse og førlighet heller ikke. Men tapet kan lindres og økonomisk nød avhjelpes. Framfor alt gjør det godt å kjenne og erfare medmenneskelig solidaritet, varme og samkjendelse. Ikke bare i ord, men også i gjerning. Med dette nummer av bladet

følger igjen en blankett. Vi regner med at den blir brukt. Hva vi kan make å utrette i tiden fremover avhenger av hvor mange som følger den oppfordring som ligger i denne utfordring. En ting er ganske klart: Behovet er større enn det vi har maket å imøtekomme. Det vil bli glede i mange hjem om vi denne gang kunne komme et lite stykke videre i vår hjelpevirksomhet.

Oslo, 28. oktober 1978
HJELPEORGANISASJONEN
FOR KRIGSSKADEDE
E. Saxlund
sekr.

Da Danmark tapte hodet

ERIK HAAEST BESØKER INO

Hvem er han, — den danske Erik Haaest?

En hensynsløs revolverjournalist som av profittbegjær spyrt ut skandaleartikler om toppfolkene i dansk politikk??

En forfatter der uten tanke på sannhet og sannhetsbevis strør om seg ondskapsfulle bøker om «helte» i de danske okkupasjonsår??

En hevnlysten nazist?? En kommunistisk provokatør??

Mange danske autoriteter vil svare JA på alle spørsmålene. Med sjofleste midler har de i mange år forsøkt å lukke munnen på ham, og det er vel neppe et eneste skjellsord som ikke har vært brukt.

Lørdag 21. oktober traff vi

Erik Haaest i Oslo. Som INO's gjest. Og på oss virket det ikke som om angrepene og hetsen hadde knekket ham. Tvert imot! I en fullsatt foredragssal holdt han i fire timer interessen fanget med sin beretning om dansk okkupasjonshistorie. En beretning krydret med svart pepper og saftig humor, hvor Haaest gang på gang ble avbrutt av spontan jubel og begeistret bifall.

«Mine barndomsdager opplevet jeg under okkupasjonsårene,» sa Haaest. «Det var spennende å høre illegale nyheter fra BBC i London, og jeg var knapt ti år da jeg i mai 1945 hørte Johs. G. Sørensen lese frihetsbudskapet.

Senere ble min interesse for

det politiske skjerpet. Hva var det egentlig for noe med disse hersens landsforrædere, frontkjemperne, tyskerludderne, Gestapo, o.s.v.

Jeg søkte opplysninger i bøkene. Og undres: Hvordan kunne det gå til at alle som hadde vært på den ene siden, også vår nabo som jeg likte meget godt, var djevlelske skurker, mens alle på den andre siden, eller de som slett ikke var på noen side, var snehvite helter? Jeg falt over Vilh. la Cours bøker «Danmark under besættelsen», og stanset opp ved en setning i kapitlet om de danske frontkjemperne: «... alt dette foregikk fjernt fra Danmark og vedkommer oss ikke det

(Forts. side 7)

Et par korreksjoner til Thorkild Hansens bok

Herr redaktør!

Det hevdes stadig at Thorkild Hansen har brukt «nazistiske» kilder da han skrev sin bok «Proessen mot Hamsun». Det viktige er vel at han har studert de kilder han har kunnet finne frem til, og at han så har vurdert disse etter beste skjønn. At enkelte detaljer av det han har tatt med, kan være misforståtte, er menneskelig, rimelig og noe han vel også selv har regnet med. Det er derfor ikke med noen stor forbitrelse i sinnet at

jeg her vil påpeke et par feil som ihvertfall ikke går i NS-folks favør:

Side 79: ... partiet som ikke engang hadde kunnet mønstre 1% av velgerne ved siste valg før krigen.» I 1936 oppnådde NS 1,8% av de avgitte stemmer. Dette prosenttall anvendt på de siste stortingsvalg, ville betydd en oppslutning på godt over 40 000. Altså ikke så helt ubetydelig enda.

Side 87: «Han (Terboven) kom først et par uker senere

med fly til Fornebu, da det ble klart for Hitler at Quisling ikke hadde det minimum av støtte i folket for å danne en marionettregjering». Forholdet er et annet, og det skulle være vel kjent. Hitler hadde anerkjent Quisling-regjeringen av 9. april, men den måtte tre tilbake 15. april etter press vesentlig fra den tyske minister Brüuer, og isteden ble Administrasjonsrådet etablert. Da Hitler noe senere ble klar over at Administrasjonsrå-

(Forts. side 6)

VIL RETT ELLER URETT SEIRE?

Denne artikkel mottok vi før lektor Hoaas ble avsatt.

Av Ingebrigt Pedersen

Herr redaktør!

Nå begynner tiden å nærme seg for nytt møte i Nordland fylkesskolestyre hvor det bl. a. skal avgjøres om ovennevnte lektor skal sies opp. Formannen i fylkesskolestyret har allerede offentlig uttalt at Hoås skal sies opp. I mens har en del ting skjedd som her skal refereres: Aftenposten har spurt lektorlagets formann Oddmund Harr, og denne går inn for at Hoaas sies opp, men tilføyer i samme setning at Hoås ikke er medlem av lektorlaget. Så da så.

Men Harr er ikke sikker på at det vil lykkes å si ham opp. Justisdepartementet har i følge Harstad Tidende frarådd oppsigelse. Og departementet har

ikke selv villet gå til det skritt, men latt Nordland fylkesskolestyre foreta jobben. Oddmund Harr sier at han ikke tror det vil være så stort prestisjetap for Nordland fylkesskolestyre å ta pe denne sak. Han kan ellers meddele at departementet er i gang med å undersøke om lovverket er dekkende til å få oppsigelsen gjennomført. Og han som formann i lektorlaget sier dette neppe uten å ha fått forespørsel fra departementet.

Man kan fristes til å spørre om Kirkedepartementet vet at denne sak er umulig med det lovverket vi har i dag, men ønsker at Nordland fylkesskolestyre selv skal renne seg fast?

I mens har vi hatt en lignende sak i Bergen. En leser av Mor-

genavisen hadde uttrykt det samme som Hoås at pakistanerne måtte sendes tilbake til der de er kommet fra. Leser og redaktør ble dømt i Bergen byrett, men frikjent av Høyesterett. Første voterende sier at hvis slike meninger forbyes trykt, vil de vokse fortere i det skjulte. Ja, det sa Høyesterett.

Hoås tidligere forsvarer Markus Andresen, sier til Lofotposten at en oppsigelse av Hoås vil være ytterligere en innsnevring av ytringsfriheten. Skulle vi ikke heller sette pris på de som enda tør gjøre seg nytte av det å si slike ubehagelige ting som vi vet rører seg hos så mange.

Dagbladet i Oslo som absolutt ikke deler Hoås syn på innvandringen, har vært på Stokmarknes for å finne ut hvor dårlig likt (Forts. side 7)

Den kompakte majoritet og «skjønnheten»

Herr redaktør!

«Garden -tilhører eieren, skjønnheten hele bygda», leser jeg i selveste Bondebladet.

Anden er ute og går. Denne «ånd» er nok av den innstilling at «skjønnheten», d.v.s. utseendet er noe som ikke bare «hele bygda», men enhver farende fant som skulle finne for godt å dra her forbi, har med å gjøre.

Og: «hele bygda» og dertil flertallet av farende fant og godtfolk, det er den kompakte oppagiterte majoritet som i en tidsperiode er av en mening om hva som er «skjønt» og i neste periode, når en annen motbølge sveiper over landet, av en helt annen mening. Og så skal den enkelte pent ha å rette seg etter

«hele bygda».

For meg melder seg da spørsmålet: Hvor lenge vil en grå og værbitst stue som har trosset regn og nordavind i 200 år få lov å stå? Kommer det snart en komité som representerer lokalsamfunnets kompakte majoritet eller en inspektør fra storsamfunnet, f. eks. Miljøverndepartementet og krever at stua skal rives? Eller at den skal males? Mørkebrun eller lys blå? For hva vet jeg om hva den kompakte majoritet vil synes er «skjønt»? Enn innafor veggene? Hvor lenge får man lov til å ordne seg slik man selv synes der?

Jeg føler meg langt fra trygg. Anden er nemlig ute og går.

O. R.

Fri abort — kvinnelig egoisme?

Herr redaktør!

Fjernsynet kjører sterkt for fri abort for tiden. To massive propagandafremstøt på mindre enn en uke, er hard kost for oss som mener noe annet.

Begge innslag ble båret av en intens forargelse på kvinnekjønnets vegne over at ikke totalt fri abort er innrømmet for tiår siden. Alt ble sett ut fra det synspunkt at kvinner for all del ikke må utsettes for vanskeligheter eller problemer fordi om de skulle være så «uheldige» å bli besvangret.

Jeg er klar over at en forholdsvis stor gruppe yngre kvinner har gjort dette til en hjerte-

sak og dermed tror seg å gjøre noe for fremskritt og sosial rettferdighet. Etter min mening er det like fullt bare en kamuflert egoisme det dreier seg om, kanskje ikke en personlig egoisme, men på vegne av vårt kjønn. Jeg kjenner til en rekke tilfeller der kvinner har fått abort de siste år av «sosiale grunner». De fleste med meg er enig i at det i alt for mange tilfeller dreier seg om vanskeligheter som kanskje i øyeblikket kan fortone seg forholdsvis store, men som i virkeligheten viser seg å være rent forbigående. Det mangler perspektiv i bedømmelsen. I slike tilfeller er abort en ren mis-

forståelse som det aldri burde vært mulighet til, og som ofte fører til depresjoner og nerve-trøbbel senere. Andre ganger kan jeg ikke forstå annet enn at ren bekvemmelighet gjør at kvinner søker abort.

Alle er vi fra tid til annen fristet til å velge bekvemmelighet fremfor plikt. Når det gjelder den kvinnelige oppgave å sette barn til verden, burde ikke den tanke i det hele tatt kunne tenkes at ren bekvemmelighet skal gå foran. Jeg tenker ikke her på tilfeller av virkelig sosial nød, men hånden på hjertet: Hvor ofte finner vi det i dag?

Yrkeskvinne og mor, Drammen

Høyrefolk som ledere i AP's Framfylking?

Herr redaktør!

Det er mye om å gjøre for Arbeiderpartiet med kommunalministeren og stortingsrepresentant Haldis Harøy i spissen å forby norske statskirkemenigheter å avterte etter kristent personale til sine barnehager. For det første er det visst forferdelig galt å påvirke barn, særlig da i kristen retning, og for det annet er det svært forkastelig om et barn av ikke-kristne foreldre kom til å høre et kristent ord. Å påpeke at det er aldeles frivillig å sende barna til menighetenes barnehager, later til å

være fullstendig nytteløst.

Det er så mangt man kunne anføre mot dette forstokkede AP-syn, men en ting falt meg nylig inn, nemlig det at menighetenes barnehager ikke er det eneste sted der barns livssyn påvirkes. Bl. a. har vi jo Arbeiderpartiets barneavdeling Framfylkingen. Om komunalministeren og Haldis Havrøy mener noe med sine store og svadafylte ord, bør de nå gå inn for at det blir forbudt å spørre etter politisk syn når ledere i Framfylkingen utvelges. Hele arbeidet der må (Forts. side 7)

EN FULLSTENDIG FORFEILET INNVANDRERPOLITIKK

Herr redaktør!

Det er flere år siden vi nasjonale første gang advarte politikerne og det norske folk mot den stadig økende fremmedinnvandringen og de problemer det ville føre med seg. De fleste forutsigelsene er allerede — dessverre — gått i oppfyllelse, og nordmenn begynner for alvor å føle hva det vil si å få sitt land oversvømt av fremmede folkeslag og kulturer.

Det er ingen tvil om at de store grupper av innvandrere som i de senere årene har veltet inn over Norges grenser, legalt og illegalt (og tross innvandringsstopp), representerer en alvorlig trussel mot vår samfunns harmoni og — utvikling.

De tilfeller av vold mellom innvandrere og nordmenn, og ulike innvandrergrupper i mellom, vi hittil har sett, er bare et lite hint om det som venter oss i fremtiden hvis ikke noe drastisk gjøres for å opprettholde Norge som nord-

menns eiendom. Vi behøver bare å kaste et blikk på land der innvandring av farvede har foregått over et lengre tidsrom, for å forstå hvor alvorlig situasjonen er. Hardere kamper om boliger og arbeidsplasser, disharmoni og identitetsproblemer blir en naturlig følge av de fremmedes nærvær.

Det er umoralsk når myndighetene blunder for disse fakta, og heller konsentrerer seg om innvandrerne og deres problemer. I avisene skrives det spalte opp og spalte ned om «våre nye landsmenns» utholdelige situasjon på så godt som alle områder, og hva som kan gjøres for å hjelpe dem. Spørsmålet om hvorfor innvandrerne i det hele tatt vil oppholde seg i Norge kan ikke unngå å streife en når man leser alle disse klagesangene.

Det Nye Folkepartiets formann, Ingvar Helle, sa i et foredrag at «— det er uverdige at vi ikke makter å gi innvandrerne et skik-

Av Bitten C. Lunde

kelig sted å bo når vi utnytter deres arbeidskraft» og at det er «uverdig med innvandringsstopp.»

Skal man først snakke om hva som er uverdige i et samfunn som vårt, så må det være at vi ikke har klart å sørge ordentlig for våre eldre, at veldig mange nordmenn heller ikke har et skikkelig sted å bo, og at vi med de nevnte, og mange flere uløste problemer, i det hele tatt har tillatt innvandring.

Ordfører Albert Nordengen uttalte forøvrig til spørsmålet om innvandrerboliger at «I Oslo skal det ikke stå på penger».

Eller som universitetslektor Harald Thams-Lyche ved Sosialantropologiske institutt i Bergen sa på et seminar arrangert av «Redd Barna: «Vi må vise vilje til å godta at en bydel enten kan bli pakistansk eller indisk».

Et utvalg oppnevnt i desember -77 bestående av Sigurd Østen (h)

som formann, og medlemmene Eldrid Nordbø (a) og Hans Sveland (h) la i mai i år frem en rekke forslag til bedring av «våre nye landsmenns» situasjon.

F. eks. mener de at det bør øremerkes boliger for innvandrere — i tillegg til ordinær utdeling gjennom boligsjefen, videre at det offentlige må betale hjemsendelsen av døde innvandrere hvis de ønsker begravelse i hjemlandet, og naturligvis bør de så snart som mulig få stemmerett og valgbarhet ved kommune- og fylkestingsvalg.

Vi behøver antagelig ikke vente særlig lenge på innvandrernes stemmerett ved stortingsvalg heller.

Fremmedarbeiderforeningen (FAF) har ingen problemer med å adoptere dagens kravmentalitet, og forlanger penger til bl. a. å hjelpe fremmedarbeidere «som har problemer med diskriminering, bolig, arbeide, politiet(?) og utdannelsen.» (Aftenposten 10/5-78)

FAF retter dessuten kritikk mot

norske myndigheter som de mener har for liten forståelse for innvandrernes problemer. Ja, når man gir en viss mann lillefingeren...

Til sist kan nevnes at innvandrerne allerede har eget helsekontor, egen bibliotekservice, statlig tilskudd til egen rettshjelp og en rekke andre særfordeler.

Hvor langt skal det gå, og hvor mye skal det norske folk ofre for myndighetene innser at det bærer galt avsted?

Vi begynner å bli vant til at de folkevalgte går på tvers av folkeviljen, men ingen nordmann bør lenger finne seg i å få sin ytringsfrihet beskåret eller sin stilling svekket på grunn av fremmede folkeslag som i vesentlig grad kommer hit for å utnytte vårt land materielt.

Norge kan bare forbli et land og folk i vekst og harmoni når dets innbyggere består av nordmenn!

Hva vår frie presse ikke tåler

Direktør Lorentz Vogt skrev den 4/10 1949 i *Nationen* bl. a.: «De maktmidler hvorved hovedstadspressen, med unntagelse av *Nationen*, har vært holdt ensrettet i meget vesentlige spørsmål etter frigjøringen, har sikkert vært meget varierende men ikke mindre effektive... Den ensrettede presse under krigen skapte de illegale aviser. Den ensrettede presse etter frigjøringen har fremkalt tilsvarende forhold. Det er den ensrettede Oslo-presses forsømmelighet som nødvendiggjorde major Langelands bok, «Dømmer ikke». ... Med undren erfarte publikum at opplysning bør søkes utenom den ensrettede presse.»

TOLERANSE

I en artikkel i *Aftenposten* 8. juli avliver professor Eiting myten om at alle mennesker er like, og vel er det. Han oppfordrer til toleranse overfor ulikhetene.

Toleranse må vi vel alle vise i vår omgang med andre mennesker. Dette gjelder ikke bare overfor utlendinger eller andre raser, men også overfor våre landsmenn. Også vi nordmenn er forskjellige og reagerer forskjellig. Men den ensidige avis-

skrivningen om hvor ille andre raser blir behandlet av oss nordmenn tjener ikke de fremmedes sak, tvertimot. De får derved det inntrykk at feilen alltid er på nordmenns side, og at de har så sikker støtte på høyeste hold at det kan forlede dem til å tro at de bare kan gjøre som de lyster. Da har man laget en unødig konflikt.

Professor E's påstand om at frykten for det ukjente er et resultat av oppdragelse gjennom generasjoner, betviler jeg riktig-

Forholdene er dessverre akkurat de samme idag, 29 år etter Lorentz Vogts' artikkel. Det er en kjent sak at det ytterst sjelden er mulig å få inn et innlegg i avisene hvis det avviker for meget fra avisens linje. Ikke minst gjelder dette hvis man opponerer mot avisenes faste medarbeidere.

Folk og Land har i de siste to måneder tatt inn refuserte leserinnlegg. Vi fortsetter idag med dette. Nedenstående innlegg ble nektet inntatt i *Aftenposten* og var ledsaget av et fnysende brev fra avisens redaksjon.

heten av. Denne frykten, eller skepsisen, mener jeg er en del av selvoppholdelsesdriften som er nedlagt i alle levende skapninger. Den er sunn og nødvendig for opprettholdelsen av livet. Når en bil kommer mot meg i stor fart, kan jeg ikke absolutt stole på at den vil stoppe, så jeg ikke blir overkjørt. Det kan være nødvendig å hoppe unna for å berge livet. En oppdragelse til ikke å være skeptisk, som av professoren antydnet, er naturlig.

(Forts. side 7)

Det var England som hadde den største fordel

Av Fr. Hansen

Herr redaktør!

Da tyskerne gikk til angrep på Norge den 9. april 1940, ble våre styresmakter grepet av panikk og rømte over hals og hode for å redde sitt eget skinn. Jeg kan ikke skjønne at det kan være hverken modig eller hederlig å rømme og samtidig beordre vår ungdom ut i krig mot en så overlegen krigsmakt som tyskerne dengang var.

Jeg synes Quisling gjorde det eneste riktige, da han grep roret, for som offiser forsto han bedre enn noen annen det nytteløse i å ofre menneskeliv i en slik krig. For ham var det om å gjøre å

holde Norge utenfor krigen, så vi kunne beholde vår status som nøytral nasjon. Ja, han burde vel egentlig ha gjort seg fortjent til fredsprisen for det.

Når jeg tenker nærmere over saken så var vel tysk okkupasjon av Norge både ønskelig og beleilig for engelsk krigføring og mineutlegging i norsk sjøområde var gjort nettopp for å få tyskerne til å gå til motakstasjon.

Invasjonen i Frankrike var vel allerede under planlegging og da var det om å gjøre å få så mange tyske soldater som mulig bort fra vestfronten. Det frem-

går jo også av den svake innsats engelskmennene gjorde for å hjelpe oss; likeså at de trakk sine tropper ut så snart tyskerne hadde fått plassert seg her. Ja, det kan jo nesten kalles en krigslist, som lykkedes over all forventning, men Ola Nordmann forsto det ikke slik, og det var vel heller ikke meningen. Man kan vel heller ikke se bort fra at tyskerne gjerne ville ha baser for sin marine på norskekysten, så forsåvidt falt jo deres interesser sammen, men det var nok England som hadde den største fordel.

Fr. Hansen

Noen hjertesukk fra en slem og farlig mann

Av A. Lockertsen

(Forts. fra forr. nr.)

Da jeg ble stuet inn i sjåene på Sydspissen i 1945, var det en frontkjemper fra Hillesøy ved navn Finnsæther som uttalte at Nasjonalsosialismen var den høyeste form for demokrati. Jeg synes at han tok vel hårdt i der, men no i dag, i 1978's Norge, begynner jeg å syntes at han hadde rett. Det svenske bladet «Frihetsfacklan» skrev i et nummer i fjor, at ingen politisk retning har vært mere nedrakket enn nasjonalsosialismen. Er jeg en slik en, er du det? Er vi nasjonalsosialister eller nazister, eller bare NS-folk? Hva slags mennesker er vi egentlig, hva sier våre naboer om oss? Hva mener de vi omgås daglig, om oss? Bærer vi oss således ad at vi gjør skam på oss, både som mennesker og som nordmenn? Er det noen av oss som kan beskyldes for å ha drevet klappjakt eller forfølgelse av jøder eller fargede eller utlendinger i alminnelighet? Hvis superjössingene ikke har annet å beskyldes oss for enn at vi er nazister, da må de værsgod bare henge i. Var det mon ikke et offer, var det ikke noe å overvinne, da enhver av oss under krigen, tok det tunge skritt å melde oss inn i NS? Jeg kan ikke huske at det sto noen og ropte hurra. Og noe til som ikke her må glemmes, — det var at selv tyskerne likte det ikke noe sær-

lig. Og det de ikke likte, det var at vi dermed skaffet oss en viss fortrinnsrett ved forhandlinger, ikke hva oss personlig angikk, men nettopp mellom okkupasjonsmakten og de okkuperte. Kan vi så beskyldes for feighet? Hvor står og vil vi stå, i historiens dom, sammenlignet med dem som valgte å flykte til Sverige, og i stikken etterlate seg gamle foreldre og øvrig familie, til de stygge tyskerens forgødtbefinnende og følgende represalier? Hvem er så flink til å snu på det, at de kan få det til at slike folk blir til helter og tiljublet ved hjemkomsten??? Til sådan propaganda må man minst ha gått i 6 år på farisæerskole...

Vi er blitt nasjonalt stemplet som upålitelige og forrædere, men hva sier man om oss i Forsvaret? Bli vi der, likesom de venstrevridde superjössinger, forfulgt av Overvåkningspolitiet og ansett som upålitelige og farlige? Jeg vet at jeg i mange år har hatt overvåkningspolitiet i hælene, men dette anser jeg som en betryggelse, da jeg ikke har noe å være redd for. Vi er ingenlunde disponibel for noen, som snushaner o.lign., og det vet man. Og det er først og fremst dette vi har LÆRT. Mens det å hanskes med bakvaskere og unngå deres renkespill, det lærer vi aldri! Der er vi helt hjelpeløse.

Arnold Lockertsen, Tromsø

Rettsbevissthet

I Dagbladet (14/10) skriver Sigbjørn Hølmekke: *Var det vår rettsbevissthet som fikk oss til å akseptere at prof. Schancke ble henrettet etter flere års venting i dødsdommen over vår villfarne bror som fikk oss til å føle at dødsdommen over vår villfarne bror var det etisk høyverdige svar på hans forbrytelse? Eller var det hat og hevnsfølelse som hadde tatt makten i vårt sinn?*

Var det vår rettsbevissthet som fikk oss til å akseptere at prof. Schancke ble henrettet etter flere års venting i dødsdommen over vår villfarne bror som fikk oss til å føle at dødsdommen over vår villfarne bror var det etisk høyverdige svar på hans forbrytelse? Eller var det hat og hevnsfølelse som hadde tatt makten i vårt sinn?

MÅNEDENS «PERNILLE»:

OM Å LA TANKENE LØPE LØPSK

«Hva er en eksekusjonspeletong for noe, mor?» Gullet er snart tretten og har begynt å lese aviser. Det er en anonym skytter som angivelig også frivillig var med på å benytte Quisling som skive som samarbeide med «VG» skal gjenopprette renoméet til den norske rettsstat av 1945.

«Og hva er henrettelse?» Jeg er fordypet i et intervju «Dagbladet» bringer med Harald Ofstad, moralfilosofiprofessoren, som i «På sparket» med Olaf Øverland som meddømmer forsøkte å knuse forfatteren av «Prosessene mot Ham-sun».

«Det å utføre statlig godkjent

drap.» svarer jeg, «jeg skal forsøke å forklare det senere i kveld».

Tilbake til Bernhard Rostads intervju med moralfilosofen. «De er så opptatt av nynazismen,» spør førstnevnte. «Særlig den skjulte», svarer den intervjuede storinkvisitator, «den åpne tror jeg ikke er så farlig».

Nå opplyste professor Ofstad tidligere i intervjuet at han politisk lå noe til venstre for sosialdemokratiet. Hans skrekk kan kanskje være forståelig. Men slik frykt er smittsom. Senere har jeg vært livende redd hver gang jeg har beveget meg ute. Bak hvert gatehjørne og hvert tre, ja, inne i buskene i

Frognerparken, som er vårt rekreasjonssted, og bak skulpturene kan det ligge skjulte nazister på lur. Han skumle som sto inne i telefonkiosken jeg skulle benytte i går, og som aldri ble ferdig med å snakke, med ansiktet gjemt bak en urskog av skjegg, var sikkert en skjult nazist. Og hvordan skal jeg våge å legge meg i kveld? Det er ikke bare under sengen og i klesskapet det kan være skjulte nazister.

Hvilke redsler må ikke åndshøvdingen Ofstad utstå? For jeg regner med at en moralfilosof ikke kan lyve selv om han påsto at Thorkild Hansen gjorde det. Tør

Ofstad bevege seg utendørs? Skjulte nazister kan jo når som helst styrte seg over han og dra ham med seg til hemmelige torturkjellere, bortgjemte gasskamre og det som enda verre er.

Men Ofstad har jo åndens overlegenhet, han kan vel beherske redselen som forsøker å regjere ham. Det er verre med en forsvarsløs kvinne, som ikke har noen mann til å pase på seg. Jeg kunne ha fått det, senest for en uke siden var det en innom og tilbød hjelp i nøden for skilt kvinne. Men det var jo ikke nøden som truet fra skjult nynazisme han ville frelse meg fra.

Jeg lar visst tankene løpe løpsk. Det er jo Gullet jeg må forsøke å gi en forklaring. Hun vet hva en morder er og kjenner budene, og så det om ikke å drepe. Men hva skal jeg si til henne? Snakke rett ut fra leveren og bringe arven fra mine foreldre til nok et slektsledd. Kunta Kinte gjorde det, så kanskje får jeg gjøre det jeg også.

For jeg hater også selve tanken på dødsstraff, og jeg forstår så inderlig en medsøster i justisdepartementet som vil kvitte Norge med den for alle tider.

Pernille

Ulykkesskipet «Thekla» fra Haren/Ems i Friesland

Herr redaktør!

Jeg tror det er noen misforståelser ute og går betreffende identiteten til den båten som ble blåst i luften ved Florø i 1945. L. S. skriver i sitt innlegg at skuta het «Thekla aus Harems». Om skuta het «Thekla» eller «Hekla», det har jeg ingen formening om, men «aus Harems» hører i alle tilfelle ikke med til selve skipsnavnet, men er betegnelsen på hjemnehavnen, nemlig Haren/Ems i Østfriesland. Haren er et mindre sted ved elven Ems, ca. 70 km sør for Emden og ca. 10 km fra den hollandske grensen. Tyskerne nevner aldri stedet Haren uten å legge til navnet Ems. Sannsynligvis for å skille stedet fra et

annet med samme navn. Haren/Ems har alltid hatt en nokså betydelig flåte av såkalte Kümo (Kustenmotorschiff), og derfor er det godt mulig at en av dem har havnet i Florø.

Jeg er oppvokst i Nordtyskland ved kysten, i et område der man snakker platt-tysk. Dessuten har jeg (lenge etter krigen) hatt mine læreår i den tyske handelsflåten. Derfor tør jeg påstå at L. S. aldri i verden klarer å høre på dialekten om besetningen var tysk eller nederlandsk. Jeg klarer det iallfall ikke. For platt-tysken er nokså lik på begge sider av grensen og befolkningen på landet i grenseområdet kunne den gang knapt snakke hverken tysk eller nederlandsk, bare platt-tysk. Likevel

tror jeg at besetningen var tysk, for de frisiske bygdene kan man godt sammenlikne med bygder langs Mørkekysten i middelalderen. Båtene ble helt enkelt ikke bemannet med fremmedfolk, og spesielt ikke utlendinger, selv om disse snakker samme dialekten.

Nå vet ikke jeg hvorvidt De er interessert i å bringe båtens identitet på det rene. Hvis De vil gå helt til bunns og de norske myndighetene ikke vil gi noen opplysninger, så vil det være en enkel sak for borgermesteren i D - 4472 Haren/Ems å finne ut om en av deres båter forliste ved Florø i 1945, som et resultat av «seierherrenes» hevngjerrighet.

O.B.

Disse folk bør få prøvenummer av «Folk og Land»

Til «Folk og Land, postboks 7157 — Homansbyen, Oslo 3.

De jeg har ført opp nedenfor, sympatiserer med vår sak og bør få prøvenummer av avisen i nøytralt omslag:

1. Navn: .....
Postadresse: .....
2. Navn: .....
Postadresse: .....
3. Navn: .....
Postadresse: .....

Har du flere navn eller hvis du ikke vil klippe i avisen, så skriv dem opp på et vanlig brevark. Vennligst send alle lister i lukket konvolutt.

KGB forbereder seg på Olympiaden

Tusener svorne partikamerater skal forsterke de sovjet-russiske politistyrker under olympiaden i Moskva 1980. Allerede nå er det opptatt aspiranter til KGBs olympiadebrigade, og attraktive kvinner og menn testes daglig for spesielle oppgaver blant utenlandske idrettsutøvere og turister som vil besøke det gigantiske arrangement. En av oppgavene går ut på å bringe

særlig utvalgte gjester inn i kompromitterende situasjoner, med sikte på senere utpressing.

Det meddeles også at skoler i omegnen vil bli interneringsleirer for de turister som fryktes vil gå til politiske demonstrasjoner under sitt opphold i olympiabyen.

En antydning om at tollkontrollen under olympiaden i 1980 vil bli like streng som hittil, fin-

ner man i «Izvestija» for 5. april i år. I en artikkel går avisen inn på smugling av religiøs litteratur, og nevner i den sammenheng bl. a. den svenske Slaviska Missionen. Denne organisasjonen og andre venter bare på at man skal løsne på tollbestemmelsene, slik at de kan føre inn antisovjetisk materiale til spredning blant deltakere og gjester heter det.

En synd man ikke . . .

(Forts. fra side 8)

Noen av oss, der i blant undertegnede, har ganske naivt trodd at år kunne slå broer, at parter og fiender fra dengang kunne møtes i form for forståelse. Håpet er ikke oppgitt.

Men stupiditeten er kanskje en større fiende enn den og de som har forbrudt seg mot straffelovens paragraf 86.

Fremmedarb. . . .

(forts. fra side 1)

Syed Mujahid Ali, legger all skyld på fremmedpolitiet, som anklages for å nytte en trakaserende og ironisk holdning mot fremmedarbeiderne. Denne har forverret seg, mener fremmedarbeiderne, etter at Justisdepartementet vedtok å tillate at pakistanske kvinner kan komme inn i Norge gjennom telefon-ekteskap.(!)

Pakistanske fremmedarbeidere står idag i køer for ferierei-

ser til Pakistan. Slike reiser koster omkring 20 000 kroner, og mange stiller seg spørsmålet hvordan «tallerkenvaskere» på kort tid kan spare seg opp slike beløp.

Den verste «hodepine» for fremmedpolitiet er likevel at svært mange av de feriereisende pakistanere reiser avgårde uten permisjon fra arbeidsgiverne, hvorfor de ikke har noen jobb når de kommer tilbake til Norge etter besøket. De må derfor oppsøke våre sosialkontorer for økonomisk støtte.

Et par korr. . . .

(forts. fra side 3)

det — stikk i strid med hva Bräuer hadde innbilt ham — hverken var eller ville være en regjering, utnevnte han Terboven til Reichskommissar og sendte Bräuer til fronten. Det er overveiende sannsynlig at vi hverken hadde fått Terboven eller tysk sivil forvaltning dersom Qusling-regjeringen hadde fått fortsette.

Dette får så være, og slike detaljfeil skal ikke skygge for det faktum at «Proessen mot Hamsun» er en dyp og ekte bok som gir et sant og riktig forstått bilde av «rettsstaten»s uverdige behandling først og fremst av dikteren, men også av oss andre forfulgte.

P., Trondheim

Nå gjelder det . . .

(forts. fra side 1)

er i Storbritannia? Svaret gir seg selv.

Men nå er det fred. Og likevel skal en norsk lektor fratas det arbeid han er utdannet og kvalifisert for — ene og alene fordi kirkestatsråden, fylkesskolestyret og noen til ikke liker de meninger han har. Det er gode demokrater, det — eller hva?

Quislings siste dager - særtrykk

Beretningen om Vidkun Quislings siste dager har vakt interesse. Vi har liggende noen ganske få særtrykk, hvor det er medtatt et avsnitt som tidligere ikke er offentliggjort. Det kan bestilles fra «Folk og Land», mot kr. 3,75 i frimerker.

Flere av leserne har henvendt seg til redaksjonen med spørsmål om innholdet kan dokumenteres. Vi kan fortelle at forfatterinnen var en nær omgangsvenninne av fru Maria Quisling. Hun sto midt oppe i begivenhetene den

gang, og var nesten daglig sammen med fru Quisling. Da prester fra Den norske statskirke kom til hjemmet for å fortelle at Vidkun Quisling var henrettet, ville fru Quisling vite om han var ytterligere ydmyket og pint før skuddene falt. Hun fikk da en fullstendig beretning av presten som hadde vært til stede. Dagen etter gjenga fru Maria Quisling beretningen til sin omgangsvenninne, som øyeblikkelig skrev den ned.

BOKTJENESTEN

Bøkene nedenfor kan bestilles gjennom Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie (INO), postboks 914 - Sentrum, Oslo 1. Når betalingen følger bestillingen, skjer forsendelsen portofritt. I annet fall kommer porto og oppkravsgebyr i tillegg.

Trygve Engen: Jeg er ingen landssviker	Kr. 15,—
Håkon Meyer: Et annet syn	» 20,—
§ 104: Mere lys over rettsoppgjøret	» 6,—
Astrid Berge: Hvem er du, dr. Paras	» 30,—
Karl Holter: Frontkjempere	» 30,—
Justus Vericultor: Den norske kapitulasjon	» 10,—
Ralph Hewins: Profet uten ære	» 30,—
C. H. B. Benneche: Landsvikoppgjøret og meg	» 15,—
A. Olesen: Fra utrykte kilder	» 15,—
Forbundet: Gi oss rettstaten tilbake	» 4,—
Lyder L. Undstad: Sannheten om Quisling	» 10,—
A. E. Hedem: Quo Vadis Norvegia	» 20,—
Svein Halse: I forreste linje	» 35,—
Toralv Fanebust: Jeg anklager høyesterett	» 12,—
F. Halle: Fra Finland til Kaukasus	» 35,—
Toralv Fanebust: Jeg anklager høyesterett	» 12,—
P. Harsem: Utrolig, men sant	» 25,—
A. E. Hedem: Statsmaktens revolusjonære forholdt til grunnloven	» 10,—
Major Tellefsen: Når forsvarer faller	» 15,—
Odd Melsom: På nasjonal uriaspost	» 65,—
Odd Melsom: Nasjonal Samling og fagorganisasjonen	» 80,—
Odd Melsoms bøker, pr. sett:	» 125,—
A. I. Bru: Det står skrevet	» 57,—

Abonner på

NASJONALISTEN

NORDISK-NASJONALT NYHETSMAGASIN

GRATIS prøvenummer fra

NASJONALT PRESSEBYRÅ

Postboks 104, Skøyen, Oslo 2

ANNONSE

Høyrefolk som . . .

(forts. fra side 4)

bli helt verdinøytralt, ingen politiske dogmer må forkynnes og alle røde flagg og andre ideologiske symboler må øyeblikkelig fjernes.

Alle henvisninger til at medlemskap i Framfylkingen er frivillig, må avvises som saken ivedkommende.

Førskolelærer, Sandnes

å være enig med Hoås i at det er forskjell på folk. Hvorfor skal da lektor Hoås knebles? Er det sunt å måtte undertrykke sine meninger når de ikke stemmer med den gjengse oppfatning? Krever ikke vårt psykiske velvære at vi av og til kan få luften ut.

A. I. Bru

Vil rett eller . . .

(Forts. fra side 4)

Hoås er på stedet av elever og foreldre. Men Dagbladet fant ingen ting. Overalt fikk de høre at Hoås var en grei lærer, han snakker aldri politikk i skoletimene. Noen elever innrømmer at de har mobbet ham og da har det lyktes å få ham til å komme inn på politikk.

Ja, så dro da Dagbladet inn til rektor Erik Stokland. Nei, Hoås er intet problem, han snakker aldri politikk i skolen. Rektor Stokland frykter følgende situasjon: Nordland fylkesskolestyre fratar Hoås stillingen, Hoås går til sak og vinner for så å komme tilbake i triumf. Til slutt sier rektor Stokland til Dagbladet 7.9.-78: «Saken mot Hoås synes å øke proporsjonalt med

avstanden fra Stokmarknes.» Denne oppsigelsessak følges nøye av alle lærere over hele landet. Man spør: Vil myndighetene følge lovverket? Allerede nå vet vi at Nordland fylkesskolestyre ikke vil legge saken frem for Stokmarknes skoleutvalg. Heller ikke vil Hoås bli innkalt for selv å forklare seg for fylkesskolestyre slik som det også står i loven.

Akkurat i disse dager foreligger en dansk bok kalt Prosessen mot Hamsun. Det er rystende ting vi her får vite i tillegg av hva Hamsun selv skrev i «På gjengrodde stier.»

Man må med rette spørre: Vil vi i like stor grad sette rettssikkerheten til siden mot lektor Olav Hoås?

Ingebrigt Pedersen

Da Danmark . . .

(forts. fra side 3)

mindste.»

Fra andre kilder visste jeg likevel at interessen hadde vært stor nok til å dømme frontkjemperne som landsforrædere. Ja, til likefrem å oppfinne en særlig lov med tilbakevirkende kraft for å kunne straffe dem.

Jeg leste og leste. Fant overalt at den danske hjemmefront *alene* hadde patent på å ha dannebrogfarvet blod i årene. Det gjaldt også «halvtolvene», de som først kom med da det skulle utdeles armbind i frigjøringsdagene.

Det skulle gå mange år før mulighetene meldte seg for å gripe fatt om emnet i bokform. Da jeg startet visste jeg ikke at arbeidet ville bli så omfattende, så vanskelig og så farlig.»

Gjennom en rekke smakbiter ga Haaest tilhørerne et innblikk i spillet bak den danske hjemmefronts kulisser. Vi hørte bl.a. om den engelske overkommando som vinteren 1945 sendte ordre til englendernes falskjermsjef i Danmark under okkupasjonen, Flemming B. Muus, om å forespørre den danske konge om Danmark var i krig med Tyskland. Englenderne anså nemlig den danske konge for å være den eneste frie, ansvarlige myndighetsperson i Danmark. Flemming B. Muus fikk et meget klart svar fra Christian den Tiende, svaret var NEI. Flemming B. Muus var klar over at det tyske nederlag var nær forestående, og ønsket ikke at hans fædreland skulle være blandt de slagne nasjoner ved Tysklands side. Han tok seg derfor den frihet, før han sendte svaret til

London, å endre det til et JA. Og slik bragte Flemming B. Muus Danmark med blandt de alliertes seierherre.

Erik Haaest har skrevet *elleve* meget interessante bøker fra danske okkupasjonsår, og tiden senere. Etter å ha lest dem må vi sannelig være enig med en offiser fra de engelske besettersstyrker i Danmark, som sa: «Tyskland tapte krigen, — Danmark tapte hodet.» En felles trøst må være at Norge gjorde det samme!

Vi som fikk gleden av å være sammen med Erik Haaest under hans besøk i Oslo lærte ham å kjenne som et helstøpt mannfolk, raus med språkbruket og full av dansk sjarme og humor. Dertil er han ærlig i sine uttalelser. Midt i fleisen på medlemmene av redaksjonen i «Folk og Land» ga han uttrykk for at bladet vårt var en «tanteavis», men en god sådan. (!) Selv redigerer og utgir Haaest onsdagsavisen «Danske Tidende», som her hjemme ville resultert i «munnkurv», yrkesforbud og utstøtelse i det «dypeste mørket» for redaktøren.

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie fortjener stor takk for at det lot oss møte Erik Haaest. Vi ønsker ham velkommen tilbake.

Kl.

«Støtteannonse»: «Fullt hus» året ut?

Vi mangler nå 10—15 «støtteannonser» for å ha «fullt hus» også i desembernummeret. Kjenner vi våre venner rett, kommer de nok.

Denne gang kvitterer vi for 40 bidrag på tilsammen kr. 5 039,— som vi takker hjertelig for.

«Støtteannonser» er bidrag på kr. 50,— eller mer til erstatning for reklame- og statsannonser som vi ikke får.

«STØTTEANNONSER»
fra «Folk og Land»s venner.

Takk for følgende bidrag:

I., Tromsø 50,—	E., Revsnes 50,—	S., Stavanger 60,—	K., Gjøvik 160,—	M., Valaskjold 50,—
J., Bjerka 280,—	M., Edøy 100,—	J., Øyestranda 160,—	M., Aust-Torpa 50,—	K., Halden 50,—
N., Korgen 280,—	M., Kristiansund 100,—	K., Vågsbygd 50,—	J., Lomen 124,—	O., Kviteseid 60,—
H., Kolvereid 80,—	K., Ålesund 60,—	K., Evje 50,—	M., Fåvang 60,—	S. S., Oslo 50,—
H., Namsos 100,—	F., Førde 50,—	O., Borgestad 60,—	K., Lom 60,—	B. B., Oslo 500,—
J., Beitstad 50,—	H., Sande i S. 60,—	O., Bø i T. 60,—	P., Lesja 160,—	A. B., Oslo 50,—
E., Sparbu 60,—	N., Bergen 60,—	R., Larvik 50,—	T., Kirkenær 50,—	E. K., Oslo 60,—
		I., Nore 80,—	F., Sollihøgda 250,—	K. H., Oslo 100,—
		M., Skollenborg 260,—	K., Bekkestua 50,—	S. L., Oslo 75,—
		D., Åmot 130,—	O., Drøbak 100,—	G., Wilhelmshaven 200,—
		H., Åmot 60,—	K., Mysen 160,—	A., Italia 60,—
		P., Gran 60,—	G., Sarpsborg 100,—	«Folk og Land» er i fremgang!

Stormtropper på Sunnmøre

I avisene leser vi om store og alvorlige ting.

En angivelig tidligere NS-mann på Sunnmøre skal angivelig ha fått et brev fra en annen NS-mann med anmodning om å være med på å danne stormtropper. Til en Ålesund-avis forteller førstnevnte at slike tropper antagelig finnes over hele landet.

Farlige greier.

Vi kan så godt forestille oss hvordan angsten vil bre seg når stolte kolonner av 50-, 60-, 70- og 80-åringer kommer marsjerende, for så gamle er NS-folk av naturlige grunner nå blitt.

En annen fantasifull herre heter Kristofer Almås, ex-formann i salig Reformpartiet. I et langt innlegg tar han utgangspunkt i de angivelige stormtropper på Sunnmøre, rir sine vanlige anti-«nazistiske» kjepphester og får manet frem slike skremslar at mange redaktører ikke har turdet annet enn ta det inn.

Hva er det Almås vil ha opplyst folk om? Jo, stort sett at det nå er like før at NS-folk overtar all makt her i landet.

Og hjertelig takk for det.

En synd man ikke kan løpe fra

Under stortingsdebatten om det såkalte landssvikoppgjøret i april 1964 uttalte Edvard Hambro:

«Jeg vil gjerne understreke at jeg ikke i mitt innlegg tok standpunkt om det var riktig eller om det var galt det som blev gjort med straffelovens anvendelse umiddelbart etter frigjøringen. Jeg sa at den gang blev det ansett for nødvendig å anvende loven med tilbakevirkende kraft, og jeg la til at forklaringen på dette var at man mente, særlig hjemme i Norge, men også de norske myndigheter i utlandet, at vi den gang ikke hadde tilstrekkelig straffebud for å kunne ramme alle dem som burde rammes på den måte de burde bli rammet på.»

(Edvard Isak Hambro, dr. jur., folkerettsekspert, generalsekretær i Nordmannsforbundet, leder av den juridiske avdeling ved FN's sekretariat i London 1945—46, justissekretær ved den mellomfolkelige domstol i Haag fra 1946.)

I Morgenbladet (13/10) skriver redaktør Chr. Christensen:

«I sommer hadde vi besøk av en amerikaner, en samtidshistoriker som er særdeles opptatt av vår norske okkupasjonshistorie. Ett kan dere aldri fri dere fra, sa han — at dere gav en landssviklov med tilbakevirkende kraft. Han vil nok få rett, amerikaneren. Situasjonsbestemte tiltak holder sjelden for historiens domstol.

(Forts. side 6)

Undersøkelse viser: Høyreiste og moralsk høyverdige kvinner i NS

Nå har kvinnelige medlemmer av Nasjonal Samling fått attest for god moral. I en ny Bergensundersøkelse om «Kvinner og Nasjonal Samling» avliver Nina Nordberg løgner om at det var umoralske kvinner som sluttet seg til bevegelsen på grunn av sine forhold til tyskerne.

I undersøkelsen blir det påvist at de aller fleste kvinner søkte NS ut fra indre, politisk overbevisning. Det heter videre at Nasjonal Samling forsøkte å idealisere kvinnens situasjon i samfunnet. Kvinner burde ikke delta i produksjonen, og den yrkesmessige likestilling skulle oppnåes ved at husmoryrket ble et samfunnets hedersyrke. Respekten for morskalet skulle høynes.

Nina Nordberg kommer i sin undersøkelse inn på utnevelsen av Dr. Evang til helseminister, som partiet betraktet som en nasjonal ulykke. Medlemmene gikk mot enhver endring i abortloven, mot endringer på mødrehygienkontorene og var også motstander av prevensjonsveiledning.

Således viser undersøkelsen at rekrutteringen av kvinner til Nasjonal Samling var mer komplisert enn det man har trodd. Ikke bare for menn, men også for kvinner hadde innmelding i

partiet en sammenheng med en reaksjon på sosiale og økonomiske endringer i samfunnet. For kvinnene har disse endringene virket som en trussel mot familien og kvinnens rolle i den, er konklusjonen i undersøkelsen.

For tiden pågår det flere undersøkelser omkring Nasjonal Samling, og en forsker som behandler emnet Nasjonal Samling og Kristendommen besøkte nylig kontorene til Institutt for norsk okkupasjonshistorie. Gjennom instituttet fikk han kontakt med flere av okkupasjonstidens lojale prester, samtidig som en tidligere tillitskvinne i «Kristen Samling» fortalte om organisasjonens virke.

Forskeren som fikk flere bøker og hefter om emnet er fortsatt interessert i materiale, og instituttet vil med glede formidle kontakt.

Ålesunderen Stein Ugelvik som er amanuensis ved Universitetet i Bergen har for øvrig vært intervjuet i dagsnytt «Ukeslutt» og av flere dagsaviser. Til «Sunnmøre Arbeideravis» uttalte han:

«Det store flertall som ble nazister i Norge under krigen angrer ikke sin fortid. De trodde på Nasjonal Samling som en politisk idé, og mange av dem gjør det fortsatt. Derfor råder det den

dag i dag stor bitterhet over landssvikeroppgjøret. De som ble dømt mener at de ble urettferdig dømt. Medlemskapet kom som en følge av at de ville gripe inn og hindre at tyskerne overtok styringen i landet. De trodde på partiet på reelt grunnlag, med Vidkun Quisling som den store leder. Her bør det skytes inn at Nasjonal Samling ikke var et «forbudt» parti før i 1942, og de fleste ble medlem høsten 1940. Først nær to år senere ble partiet fordømt fra London. Derfor blir det fra flere sterkt fremhevet at de juridisk sett har sitt på det tørre. De kan ikke på noen måte gå med på at de var landsforrædere og kriminelle. Det lengste de ville strekke seg var å vedgå at de hadde tatt et politisk initiativ som ikke var populært i krigsårene.»

Det var som kjent Stein Ugelvik som ledet den store Bergensundersøkelsen for fem år siden.

INO

Institutt for norsk okkupasjonshistorie

Boks 914 - Sentrum, Oslo 1

Kontortid:

Mandag kl. 1000—1400

Tirsdag kl. 1000—1400

Onsdag kl. 1800—2100

Kontor:

Enerhaugsplassen 4, Oslo 6

Tlf.: (02) 19 06 71

Til dr. med. Gabriel Langfeldt

Å granske i Den Stores sjæl

Se, se dertil var du alt for liten!

Den strakte ikke til Din viten,

Ti gransket Du Dit navn ihjæl.

Nu flakser du med vingen stækket

Hvem er det, som er «varig svækket»?

Erling Bjørnson (1950)

Hvordan kan noen med god samvittighet støtte voldsfyrsten Nkomo?

Herr redaktør!

Noe av det mest avslørende som har vært vist på TV i det siste er intervjuet med den rhodesiske terrorislederen Nkomo i sise nyhetssending i går (21/10). Med fortrukket ansikt og hat i røsten skrek han ut at til noe forhandlingsbord satte han seg aldri. Rhodesia skulle

tas med vold og makt av «Patriotisk Front», som hans mor derbander så vakkert kaller seg. Hvordan kan Vestmaktene i det hele tatt ta en slik personasje politisk alvorlig og se på ham som en mulig fremtidig leder-skikkelse i Rhodesia? Hvordan kan vår norske regjering bruke våre skattemidler til å støtte

slike voldsfyrster?

En kompromissløsning baner seg vei i Rhodesia i og med den eksisterende overgangsregjering med Smith, Muzorewa og Sithole i spissen. Hvordan er det mulig å neglisjere denne vei til å unngå videre blodsutgydelse, menneskelig ulykke av annen art og materiell ødeleggelse? Hvor-

dan kan norske journalister i NRK og aviser uoppørlig håne og mistenkeliggjøre denne antagelig eneste mulighet for løsning av et meget komplisert problem? Det finnes bare én forklaring: Blant norske utenriksjournalister er sunn fornuft forlengst en avdød og ikke lenger eksisterende egenskap. Sjømann

FOLK og LAND

All post bes adressert til:

Postboks 7157 - Homansbyen, Oslo 3.

Kontoradresse: Enerhaugsplassen 4, Oslo 6. Tlf. (02) 19 06 71. Kontortid: Mandag kl. 10—14 og Tirsdag kl. 10—14 og onsdag kl. 18—21. Redaktøren treffes bare etter forutgående avtale.

Abonnementspriser: Kr. 40,— pr. år, kr. 20,— pr. halvår. I nøytralt omslag: Tillegg kr. 5,— pr. halvår. Utenfor Skandinavia: Kr. 50,— pr. år, kr. 25,— pr. halvår.

Bruk postgirokonto 5 16 45 04
Løssalg kr. 3,—

Annonsepris:
Kr. 0.70 pr. spalte + MVA

Utgiver: A/S FOLK OG LAND
Viking Boktrykkeri, Oslo